

Λέσβος η Σεισμογενής

Περιβαλλοντικό πρόγραμμα Επαλ Καλλονής 2017-2018

Σύντομα ιστορικά στοιχεία

Η Λέσβος κατοικείται από τη νεολιθική εποχή, αλλά η πρώτη οργανωμένη παρουσία κατοίκων χρονολογείται γύρω στο 2800-2000 π.Χ. και κυρίως μετά το 1100 π.Χ. Στα Ομηρικά Έπη αναφέρονται ληστρικές επιδρομές των Αχαιών στη Λέσβο κατά τη διάρκεια του Τρωικού πολέμου, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι ήδη υπήρχε ανεπτυγμένη κοινωνία στο νησί. Η πρώτη πόλη της Μυτιλήνης χτίστηκε το 1054 π.Χ.

Ιστορικοί σταθμοί στη σεισμογενή πορεία της Λέσβου

Το Αιγαίο Πέλαγος, είναι μία από τις πλέον σεισμογενείς περιοχές του ελλαδικού χώρου. Η καταβύθιση της Αιγηΐδας και η παραμονή πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας των ψηλότερων τμημάτων της, με τη μορφή μεγάλων και μικρών νησιών, αποτελεί προϋπόθεση για έντονη σεισμική δραστηριότητα. Ας δούμε με ιστορική χρονολογική σειρά κάποιους από τους σημαντικότερους σεισμούς που έπληξαν την Λέσβο.

148-149 μ.Χ.: Ισχυρός σεισμός στη Μυτιλήνη

Παρόλο που υπάρχουν αναφορές για ισχυρούς σεισμούς και για την π.Χ. εποχή παρόλα αυτά δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν ιστορικά από πολλές πηγές και δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς έγιναν και ποιες οι επιπτώσεις τους.

Για το σεισμό του 148-149 μ.Χ μαθαίνουμε από το νεοσοφιστή και ρήτορα Αριστείδη τον Αίλιο. Από την περιγραφή του μαθαίνουμε ότι έγινε σεισμός που κατέστρεψε σχεδόν όλη τη Μυτιλήνη.

Ο φονικός σεισμός του 1383 (ή 1384) στη Λέσβο

Ο σεισμός του 1383, κατ' άλλους του 1384, υπήρξε πολύνεκρος και ταυτόχρονα επηρέασε σημαντικά την πορεία της δυναστείας των Γατελούζων που κυβερνούσαν τότε τη Λέσβο. Στις 6 Αυγούστου 1383 έγινε ισχυρός σεισμός στη Μυτιλήνη όπου έπεσε το Κάστρο και καταπλάκωσε όσους βρίσκονταν μέσα, περιλαμβανομένων των ηγεμόνων, εκτός ένα. Ακολούθησαν συνεχείς σεισμοί όπου κατέπεσε και η υπόλοιπη πόλη και καταπλάκωσε πολλούς πολίτες.

17 Φεβρουαρίου 1636

Στο Τεύχος Μητροφανούς του Ιερομόναχου στη βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής Λειμώνος υπάρχει αναφορά που αναφέρεται σε ισχυρό σεισμό που έγινε στο νησί τη νύχτα της Τρίτης προς Τετάρτης της 17^{ης} Φεβρουαρίου του 1636. Σπίτια καταστράφηκαν και οι άνθρωποι τρόμαξαν πολύ. Δεν αναφέρετε σε ποια τοποθεσία έγιναν οι καταστροφές ούτε αναφέρει ανθρώπινα θύματα.

14 Φεβρουαρίου 1672

Από την ιστορική ανασκόπηση των Ambraseya and Finkel προκύπτει ότι η Τένεδος και η Λέσβος επλήγησαν από ισχυρό σεισμό. Στην Τένεδο σχεδόν όλα τα σπίτια κατέρρευσαν ενώ το βενετικό κάστρο και η εκκλησία καταστράφηκαν. Στο βόρειο μέρος της Λέσβου, οι τοίχοι και η σκεπή του τζαμιού στο μέσα κάστρο του Μολύβου έπεσαν. Λέγεται ότι στην Λυγία της Μ. Ασίας, απέναντι από την Τένεδο, πηγές νερού στέρεψαν.

Οκτώβριος και Νοεμβρίου 1845

Στις 9 Οκτωβρίου έγινε ένας ισχυρός σεισμός με επίκεντρο το νότιο μέρος του νησιού. Χτυπήθηκαν η Ερεσσός, το Λισβόρι, το Ακράσιο, το Πλωμάρι, η Αγιάσο και η Μυτιλήνη με καταστροφές σε σπίτια, καταστήματα και εκκλησίες.

Από το Κώδικα Δημογεροντίας της Μυτιλήνης, ο Καμπούρης μας πληροφορεί για έναν σεισμό που έγινε στις 28 Νοεμβρίου που προκάλεσε βλάβες μόνο στη περιφέρεια του Πλωμαρίου και στις Βρίσες (Βρίσα).

22 Ιουλίου 1865

Από οθωμανικές και ευρωπαϊκές πηγές πληροφορούμαστε ότι στις 23:23 το βράδυ της 22^{ης} Ιουλίου του 1865 ένας πολύ ισχυρός σεισμός προκάλεσε καταστροφές στο βόρειο μέρος της Λέσβου. Στη Μήθυμνα κατέρρευσαν οι τοίχοι του κάστρου, σπίτια και στρατιωτικές εγκαταστάσεις. Σπίτια έπαθαν ζημιές και σε ακτίνα περίπου 10 χιλ. από το χωριό Πέτρα. Στο νότιο τμήμα της Λέσβου ο σεισμός δεν προκάλεσε ζημιές.

7 Μαρτίου 1867

Ο σεισμός του 1867, στις 23 Φεβρουαρίου με το παλιό ημερολόγιο, με εκτιμώμενο μέγεθος περίπου 7 στην κλίμακα Ρίχτερ, αποτελεί έναν από τους πιο πολύνεκρους των τελευταίων αιώνων στην Ελλάδα, δεδομένου ότι σκότωσε 500-700 ανθρώπους στην πόλη της Μυτιλήνης και σε πολλά χωριά του νησιού και τραυμάτισε άλλους 800. Μεγάλη έκταση καταστροφής συνέβη κυρίως στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα του νησιού. Καταστράφηκαν σπίτια, εκκλησίες και τζαμιά, διοικητικά κτίρια και σχολεία, υδραγωγεία και τείχη. Ο σεισμός αποτέλεσε χρονικό ορόσημο για το νησί και για πολλά χρόνια αναφερόταν ως ο Μεγάλος Σεισμός.

26 Οκτωβρίου 1889

Ο σεισμός αυτός έγινε στις 01:19 μετά τα μεσάνυχτα της 13^{ης} προς 14^{ης} Οκτωβρίου, σύμφωνα με το παλιό ημερολόγιο. Εντοπίστηκε στο δυτικό τμήμα της Λέσβου. Χτυπήθηκαν κυρίως τα Χύδηρα, η Άντισσα, ο Μεσότοπος, η Ερεσός και το Σίγρι. Σημειώθηκαν κυρίως υλικές καταστροφές με καταστροφή πολλών σπιτιών, 37 άνθρωποι σκοτώθηκαν στα Χύδηρα και 50 τραυματίστηκαν στο Μεσότοπο. Το μεγαλύτερο μέρος των τοίχων του Μοναστηριού του Υψηλού κατέρρευσε μέχρι τους πρόποδες του βουνού. Στο Σίγρι έπεσε μέρος του τουρκικού κάστρου, ο φάρος και το τζαμί. Υλικές ζημιές σημειώθηκαν στον Μόλυβο και τη Μυτιλήνη.

12 Ιουνίου 2017

Ισχυρή σεισμική δόνηση, μεγέθους 6,3 βαθμών της κλίμακας σημειώθηκε στις 15:28 της Δευτέρας στις 12 Ιουνίου 2017, με το επίκεντρό του να βρίσκεται σε θαλάσσια περιοχή νότια από το Πλωμάρι της Μυτιλήνης. Ο σεισμός στοίχισε τη ζωή σε μία 43χρονη που καταπλακώθηκε από το σπίτι της στο χωριό Βρίσα, το οποίο ισοπεδώθηκε κυριολεκτικά, άλλα 15 άτομα τραυματίστηκαν από το μεσημεριανό «χτύπημα» του Εγκέλαδου. Παλιά βιομηχανικά κτήρια κατέρρευσαν στη Σκάλα Πολιχνίτου και ζημιές προκλήθηκαν στο Πλωμάρι και στο οδικό δίκτυο προς αυτό.

Καταστροφές στη Βρίσα από το σεισμό στις 12 Ιουνίου 2017

Συμπεράσματα

Ο σεισμός αποτελεί μια πραγματικότητα την οποία το νησί μας και όλη η Ελλάδα πρέπει να μάθει να ζει με αυτή. Σημαντικό δεν είναι το ίδιο το φαινόμενο του σεισμού αλλά αυτά που εμείς καλούμαστε να πράξουμε ώστε οι επιπτώσεις από ένα τέτοιο ισχυρό φυσικό φαινόμενο να είναι όσο το δυνατόν λιγότερες και χωρίς ανθρώπινα θύματα. Καλούμαστε λοιπόν να εκπαιδευόμαστε καθημερινά σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο και να είμαστε προετοιμασμένοι. Γιατί δεν πρέπει να αναρωτιόμαστε αν θα γίνει σεισμός αλλά να είμαστε έτοιμοι για το όποτε και να γίνει.

Πρόληψη σημαίνει προστασία για τη ζωή μας!!!

Υπεύθυνοι προγράμματος

Λούκος Αντώνιος

Λεονταρίτη Μαρία

Γεωργέλλη Εβελίνα

Ιδιαίτερες ευχαριστίες σε όλα τα παιδιά που συμμετείχαν στο πρόγραμμα και κυρίως στα παιδιά των τμημάτων της Β' Τάξης του Επαγγελματικού Λυκείου Καλλονής:

- Οικονομίας
- Ηλεκτρολογίας
- Υγείας
- Μηχανολογίας

Καθώς και στη διευθύντρια του σχολείου για τη υποστήριξη της σε όλες τις δραστηριότητές μας.

ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΕΙΑ

Ιστοσελίδες

- <https://www.protothem.a.gr/stories/article/687732/oi-seismoi-tis-lesvou-kai-tis-hiou-aporin-arhaiotita-mehri-simera/>
- <http://www.newsbomb.gr/ellada/seismoi/story/799327/fonikos-seismos-sti-mytilini-mia-gynaika-nekri-kai-terasties-katastrofes-ekkenothike-i-vrisa>

Βιβλία

- ΛΕΣΒΟΣ-ΧΙΟΣ-ΨΑΡΑ
Οι Σεισμοί και τα Τσουνάμι από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα από τον κ. Παπαδόπουλο Α. Γεράσιμο